

STORTINGET

Innst. 32 L

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 6 L (2020–2021)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i midlertidig lov om forvaltning av personell i Forsvaret for å avhjelpe konsekvenser av covid-19 (forlengelse av lovens varighet)

Til Stortinget

Sammendrag

Forsvarsdepartementet foreslår i proposisjonen å forlenge varigheten til midlertidig lov 29. april 2020 nr. 36 om forvaltning av personell i Forsvaret for å avhjelpe konsekvenser av covid-19, som Stortinget behandlet i Innst. 245 L (2019–2020) jf. Prop. 83 L (2019–2020).

Den midlertidige loven gir Forsvaret en begrenset beordringsmyndighet overfor sivilt tilsatte i Forsvaret der dette er strengt nødvendig for å sikre at Forsvaret kan opprettholde operativ evne, beredskap og styrkeproduksjon gjennom covid-19-pandemien. Loven gir videre Forsvaret myndighet til å iverksette strengt nødvendige tiltak for å begrense smittespredning, både i og utenfor arbeidstid, overfor militært tilsatte, tjenestepliktige inne til tjeneste og sivilt tilsatte.

Den midlertidige loven oppheves 1. november 2020, jf. loven § 4. Regjeringen mener utviklingen i pandemien tilsier at den midlertidige loven bør videreføres, og at Forsvaret fremdeles har behov for loven for å sikre at Forsvaret kan opprettholde operativ evne, beredskap og styrkeproduksjon gjennom koronapandemien. Lovforslaget går ut på å forlenge varigheten for den midlertidige loven om forvaltning av personell i Forsvaret frem til 1. juni 2021. Det foreslås for øvrig ingen materielle endringer i den midlertidige loven.

Loven gjelder kun overfor Forsvarets eget personell. Øvrige etater i forsvarssektoren er ikke omfattet av denne loven. Loven gjelder på norsk territorium og på norske skip og luftfartøy. Det vises til Prop. 83 L (2019–2020) og Innst. 245 L (2019–2020) for en nærmere gjennomgang av bakgrunnen for loven.

Forslaget har vært på alminnelig høring.

En forlengelse av den midlertidige lovens varighet vil ha beskjedne økonomiske og administrative konsekvenser. Eventuelle økonomiske konsekvenser som følge av forslaget vil håndteres innenfor forsvarsbudsjettet.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jette F. Christensen, lederen Anniken Huitfeldt, Martin Kolberg, Marianne Marthinsen og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Hårek Elvenes, Trond Helleland, Ingjerd Schou og Michael Tetzschner, fra Fremskrittspartiet, Carl I. Hagen, Siv Jensen og Morten Wold, fra Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, fra Sosialistisk Venstreparti, Audun Lysbakken, fra Venstre, Trine Skei Grande, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Sigbjørn Toskedal, viser til den fremlagte lovproposisjonen, som omfatter en foreslått forlengelse av varigheten til midlertidig lov av 29. april 2020 nr. 36 om forvaltning av personell i Forsvaret for å avhjelpe konsekvenser av covid-19, behandlet i Innst. 245 L (2019–2020), jf. Prop. 83 L (2019–2020).

Komiteen er innforstått med at midlertidig lov av 29. april 2020 nr. 36 om forvaltning av personell i Forsvaret for å avhjelpe konsekvenser av covid-19 har til

hensikt å sikre at Forsvaret kan opprettholde operativ evne, beredskap og styrkeproduksjon gjennom covid-19-pandemien. Komiteen viser til at pandemien under tiden Stortinget behandler foreliggende lovproposisjon, fortsatt utgjør en betydelig risiko.

Komiteen merker seg at den fremlagte lovproposisjonen foreslår å forlenge lovens varighet frem til 1. juni 2021, og at det ellers ikke foreslås materielle endringer i den midlertidige loven.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti erkjenner behovet for å kunne omdisponere personell under koronakrisen for å opprettholde operativ evne, beredskap og styrkeproduksjon og ivareta behov for smittevern. Disse medlemmer mener også at det kom på plass viktige skranker da loven først ble vedtatt, hvor det blant annet vektlegges større grad av frivillighet og samarbeid.

Samtidig mener disse medlemmer at det nettopp i en krise er viktigere enn noen gang å utvise tillitsbasert ledelse og søke å finne løsninger i dialog med partene i arbeidslivet, noe arbeidstakerorganisasjonene har vist tydelig vilje til både før og etter at loven ble vedtatt. Disse medlemmer viser til Prop. 83 L (2019–2020), hvor regjeringen sier:

«At beordringen må være strengt nødvendig, innebærer for det første at andre og mindre inngripende tiltak må ha vært forsøkt før beordringsadgangen benyttes. Hovedregelen er at endringer som går ut over det arbeidsgiver kan pålegge i kraft av den alminnelige styringsretten, skal baseres på frivillighet.»

Disse medlemmer viser til at tillit, gjensidig forståelse og kontinuerlig dialog mellom partene i arbeidslivet har vært en stor styrke i håndteringen av koronakrisen i Norge, og at en så langt har evnet å finne gode løsninger uten å ta den midlertidige loven i bruk. Disse medlemmer mener at de sterke reaksjonene på forslaget om forlengelse fra berørte parter på arbeidstakersiden bør vektlegges tungt i Stortingets videre vurdering.

Disse medlemmer vil peke på at forslaget om en forlengelse av loven i praksis opererte med en høringsfrist på tre virkedager, og stiller seg sterkt kritisk til dette. Dersom tillit og dialog skal være bærebjelken i håndteringen av koronakrisen, må regjeringen sørge for at parter som blir berørt av vidtrekkende lovgivning, har anledning til å gi utfyllende innspill. Disse medlemmer

minner om at det eventuelle behovet for fornyelse av den midlertidige loven allerede var kjent da den ble vedtatt.

Disse medlemmer registrerer at loven nå foreslås forlenget, på tross av at både situasjonsbildet og kapasiteten til å håndtere krisen har endret seg drastisk siden loven først ble vedtatt. Disse medlemmer stiller seg kritisk til at Forsvarsdepartementet i stor grad ser de samme behov for en slik lov i dag som det gjorde i mars 2020. Videre registrerer disse medlemmer at forlengelsen som nå foreslås, gjør at loven sannsynligvis vil få en varighet langt ut over det som opprinnelig var forespeilet, og noterer seg forslaget fra flere høringsinstanser om å begrense lovens forlengelse.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil igjen understreke viktigheten av bredest mulig oppslutning om tiltakene i møte med koronapandemien og behovet for tillit og bredt samarbeid, både politisk og mellom partene i arbeidslivet. Om det etter Forsvarsdepartementets vurdering fortsatt skulle være behov for unntaksbestemmelsene i loven også etter 1. februar 2021, vil disse medlemmer oppfordre departementet til så snart som mulig å gå dialog med arbeidstakerorganisasjonene som representerer ansattgruppene omfattet av loven, og deretter fremme en ny proposisjon til behandling i Stortinget.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil gå imot lovforslaget. Om loven skulle bli forlenget, mener dette medlem at en rekke spesifikke klargjøringer må vektlegges.

Dette medlem understreker at lovens formål dekker en snever unntaksbestemmelse, at behovet for å beordre sivilt personell skal dokumenteres, og at bruk av loven skal drøftes med de tillitsvalgte.

Dette medlem peker på at sivilt ansatte som får sine oppgaver, ansvar eller arbeidssted endret etter denne loven, har krav på kompensasjon.

Dette medlem understreker at en endring av arbeidssted, dersom det dreier seg om en forflytning over større avstander, er en svært omfattende inngripen i en sivilts ansatts liv og bør derfor unngås.

Dette medlem viser til punkt 5 i Prop. 6 L (2020–2021), hvor departementet understreker at det fortløpende vil vurdere behovet for loven og fremme et forslag om dens opphevelse når behovet ikke lenger er til stede, og forventer at dette blir fulgt opp.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i midlertidig lov om forvaltning av personell i Forsvaret for å avhjelpe konsekvenser av covid-19
(forlengelse av lovens varighet)

I

I midlertidig lov 29. april 2020 nr. 36 om forvaltning av personell i Forsvaret for å avhjelpe konsekvenser av covid-19 skal § 4 annet ledd lyde:

Loven oppheves *1. februar 2021*.

II

Loven trer i kraft straks.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 16. oktober 2020

Anniken Huitfeldt

leder

Hårek Elvenes

ordfører

